ILMAVOIMIEN ESIKUNNAN SUUNNITTELUOSASTO,
SUUNNITTELUPÄÄLLIKÖN EDUSTAJA EVERSTILUUTNANTTI TOMMI KERÄNEN
EDUSKUNNAN HALLINTO- JA TURVALLISUUSJAOSTO

VALTION TALOUSARVIOESITYS VUODELLE 2017

1. Perusteet

Ilmavoimat ja ilmapuolustus ovat ratkaiseva osa puolustusjärjestelmän ennaltaehkäisy- ja torjuntakykyä. Ne mahdollistavat kriisitilanteessa yhteiskunnan toiminnan sekä puolustusvoimien joukkojen taisteluun selviytymisen.

Ilmavoimien suorituskyky on tällä hetkellä toimintaympäristöön nähden hyvä. Hornet-kaluston suorituskyky kehittyy toisen elinikäpäivityksen myötä. Kehittynyt suorituskyky on jo osin operatiivisessa käytössä. Lentokaluston päivitykset valmistuvat tämän vuoden lopussa. Ilmasta maahan -suorituskyky tullaan ottamaan täysimääräisenä operatiiviseen käyttöön vuonna 2018 JASSM-rynnäkköohjuksen myötä. Ilmapuolustuksen valvonta- ja johtamisjärjestelmän korvaavat suorituskyvyt tullaan ottamaan käyttöön vuoden 2017 alussa. Tehdyt investoinnit parantavat Ilmavoimien tehtävien toteuttamiskykyä, vahvistavat puolustuksen uskottavuutta ja nostavat sen ennaltaehkäisevää vaikutusta

Toimintaympäristön kehittyminen korostaa valmiuden ja kehittyneiden suorituskykyjen täysimääräisen käyttöönottoon liittyvän koulutuksen ja taktiikan kehittämisen merkitystä. Nämä tekijät edellyttävät riittävää lentokaluston kunnossapidon, reserviläiskoulutuksen ja lentotoiminnan resurssointia.

Puolustusvoimauudistuksen yhteydessä toteutetun ilmavoimauudistuksen perusratkaisut ovat osoittautuneet toimiviksi. Ilmavoimien henkilöstökokoonpano on kuitenkin niukka ja se on näkynyt mm. kohonneina yli- ja haittatöinä. Yli - ja haittatöiden kasvu on kuluneena vuonna saatu taittumaan, mutta se aiheuttaa tulevina vuosina jatkuvan haasteen.

Ilmavoimat on kansainvälisesti yhteensopiva. Yhteensopivuus on osoitettu kansainvälisellä harjoitustoiminnalla sekä vuosina 2009 ja 2013 toteutetuilla Naton standardien mukaisella evaluoinnilla. Ilmavoimat valmistautuu vuonna 2017 toteuttamaan NRF-valmiusvuoron vuonna 2018.

2. Lähtökohdat vuodelle 2017

Lento, - valvonta- ja johtamisjärjestelmiin tehtyjen mittavien investointien ulosmittaamiseksi Ilmavoimien toiminnan painopiste siirtyy uusien ja korvaavien suorituskykyjen kouluttamiseen sodan ajan joukoille Ilmavoimien taistelutavan mukaisesti. Tämä edellyttää riittävän

kertausharjoituskiintiön lisäksi riittävää lentotuntimäärää sekä toimintamenoluonteista harjoitustoiminnan resurssointia.

Suunnitellut leikkaukset puolustusvoimien toimintamäärärahoihin aiheuttavat haasteen toimintojen riittävälle resurssoinnille. Riittävä järjestelmien kunnossa- ja ylläpidon rahoitus on keskeistä poikkeusolojen toimintaan varautumiselle ja toimintaympäristön asettamien vaatimusten mukaiselle valmiuden kohottamiselle sekä tehokkaalle lentokoulutukselle.

2 Puolustusvoimien talousarvion 2017 määrärahat

2.1 Toimintamenot

Ilmavoimien toimintamenokehys vuodelle 2017 on alustavasti 179,417M€, josta palkkoja on 130,594M€ ja varsinaisia toimintamenoja 48,823M€. Toimintamenokehys on niukka ja siitä johtuen Ilmavoimien toimintaa on jouduttu priorisoimaan ja suunniteltua harjoitustoimintaa karsimaan. Jatkuessaan resurssien niukkuus vaarantaa toimintaympäristön edellyttämän laadukkaan ja monipuolisen harjoitustoiminnan.

PVLOGL tuottaa Ilmavoimille pääjärjestelmien kunnossapidon sekä vaihtolaite- ja varaosahankinnat. PVLOGL kehykseen kohdistuvat vajeet vaikuttavat Ilmavoimien toimintaan ja valmiuden kohottamiseen. Osin vajeiden vuoksi vuonna 2016 hävittäjäkaluston käytettävyys on laskenut. Kunnossapitoon liittyen vajeiden ratkaiseminen on keskeistä Ilmavoimien valmiuden kohottamisen ja rauhan aikaisen lentokoulutuksen kannalta.

Puolustusvoimien toimintasuunnitelman mukainen toiminnan taso vuodelle 2017 Ilmavoimissa on 8800 HN-tuntia, 30 sotaharjoitusperusteista ja 5 muuta maastovuorokautta varusmiestä kohden sekä 3800 koulutettua reserviläistä. Uusien suorituskykyjen käyttöönotto sekä toimintaympäristön vaatimukset asettavat paineita lentotuntien ja koulutusresurssien kasvulle tulevina vuosina.

2.2 Puolustusmateriaalihankinnat

Vuonna 2017 Ilmapuolustuksen materiaalihankinnan määrärahojen käyttö liittyy Hornet-kaluston toisen elinikäpäivityksen ja NASAMS-ilmatorjuntajärjestelmän hankinnan loppuunsaattamiseen, erittäin lyhyen kantaman ilmatorjunnan hankintaan, alkeis- ja peruslentokoulutuskaluston korvaamiseen sekä lentokaluston ylläpitoon ja sitä tukevaan tutkimukseen.

Ilmapuolustuksen kehittämisohjelman rahat myönnetään PVLOGL:n kehykseen. Ilmapuolustuksen kehittämisohjelman materiaalihankintoihin suunniteltu määräraha vuonna 2017 on noin 155 M€.

TSTILPU-kehittämisohjelmassa alkaa uutena valtuutena PVKEH2017 TSTILPU -tilausvaltuus yht. 119 000 000 euroa vuodet 2017 - 2020 (v. 2017 / 34 000 000 euroa, v. 2018 / 19 000 000 euroa, v. 2019 / 36 000 00 euroa ja v. 2020 / 30 000 000 euroa).

Hankkeittain PVKEH2017 TSTILPU -valtuus jakautuu (2017 - 2020) seuraavasti:

- Lentokalustojen elinkaaren turvaaminen (LET) 111,4 milj. euroa
- Lentokaluston taktisen käytön kehittäminen 3 (LTKK-3) 4,0 milj. euroa
- Lentokaluston elinkaaren hallinta -hanke (LEH) 3,6 milj. euroa.

Valtuudella varmistetaan HN-kaluston loppukäyttö suunnitellulle elinjaksolle.

TSTILPU- kehittämisohjelmassa jatkuvat valtuudet ja hankkeet (vuoden 2017 maksuosuudet) ovat:

- PVKEH2009 TSTILPU: 15,0 milj. euroa, HN ylläpitopäivitys 2 (MLU2)
- PVKEH2013 TSTILPU: yht. 61,252 milj. euroa (HN MLU2 / 35,483 milj. eur ja LET / 25,769 milj. eur)
- PVKEH2014 TSTILPU: 4,718 milj. euroa Erittäin lyhyen kantaman ilmatorjuntaohjusjärjestelmä (EKITO)
- Alkeis- ja peruslentokoulutusjärjestelmän hankinta (VX), 22 milj. eur

PVKEH2016 TSTILPU: 16,0 milj. eur Lentokalustojen elinkaaren turvaaminen (LET)

Lisäksi TPA:lla 2015 myönnettiin erillisenä tilausvaltuutena seitsemän HW-koneen modifiointiin yhteensä 15,2 M€, jonka vuoden 2017 maksuosuus on 4,6 M€. Hankinnalla korvattiin vuonna 2013 lento-onnettomuudessa menetettyjen HW-koneiden lentotunnit ja turvataan HW-kaluston suunnitelman mukaista elinkaarta.

2.3 Sotilaallinen kriisinhallinta

Määrärahalla hankitaan joukkojen toiminnassa tarvitsemaa erikoisvarustusta ja olosuhdemuutostöitä sekä täydennetään ja kehitetään kriisinhallintajoukkojen varustusta vastaamaan muuttuvia uhka- ja olosuhdevaatimuksia.

- HN kevyt korjaushalli kriha, muu log. materiaali 750 000 euroa

- Viestimateriaalikontti, johtamiskyvyn kehittäminen 750 000 euroa
- C-295M taktinen materiaalinpudotustoiminta 250 000 euroa

3. Lopuksi

Ilmavoimat kykenee vuonna 2017 toteuttamaan lakisääteiset tehtävät.

Ilmavoimien toiminnan kannalta vuoden 2017 talousarvion merkittävimmät haasteet liittyvät kunnossapidon rahoituksen riskeihin sekä puolustusvoimille suunniteltujen leikkausten seurannaisvaikutuksiin.